

راهنمایی برای خوب خواندن

شرق؛ ما همانی هستیم که می خوانیم. این گزاره به‌درستی می‌گوید ذهنیت ما ساخته چیزهایی است که می‌خوانیم اما رابرت دی‌یانی در کتابی با عنوان «آدمی همان است که می‌خواند» قدمی فراتر می‌رود و می‌گوید با «خوب‌خواندن، زنده‌تر خواهی بود». او می‌گوید خوب‌خواندن ذهن را بیدار و گشوده می‌کند و قلمرو گسترده‌ای از تجربه درونی پدید می‌آورد که از زندگی روزمره به‌مراتب فراتر می‌رود. هدف او از نوشتن این کتاب ارائه رویکردهای مختلف به تجربه عمیقا لذت‌بخش خواندن، به‌ویژه خواندن ادبیات است. این راهکارها ممکن است به مواجهات متنی تأمل‌برانگیزی منجر شود که با بار عاطفی هم برخوردارند.

خود نویسنده می‌گوید کتابش در ستایش ارزش خواندن برای آموختن و زندگی کردن است: «این کتاب راه و روشی پیش می‌گذارد که به‌واسطه آن می‌توانید عادات خواندنتان را غنی‌تر و لذت‌ان از خواندن را دوچندان کنید». ماهیت این کتاب نه نظری که عملی است و هدفش بهبودبخشیدن به درک و شناخت خواننده از ادبیات است. مخاطب‌هایش هم می‌توانند همه کسانی باشند که می‌خواهند از خواندن و از زندگی کردن بهره بیشتری ببرند.

تقی ارانی و استبداد رضاشاه

پیام حیدرقزوینی

تقی ارانی و مرگش از برجسته‌ترین نمونه‌هایی است که استبداد دوره رضاخان را نشان می‌دهد. زندگی ارانی در سی‌وهفت‌سالگی و با مرگی فجیع به پایان رسید؛ مرگی که می‌توان آن را قتل نامید. ارانی نه سوءقصدی به جان شاه کرده بود نه وارد مبارزه مسلحانه شده بود. او روشنفکری بود که اتهامش خواندن و ترجمه‌کردن و قرض‌دادن کتاب بود و البته آن‌طوره که دستگاه قضائی دوران رضاخان می‌گفت، تأسیس فرقه کمونیستی. ارانی چهره اصلی گروهی بود که به «پنج‌اوسه نفر» مشهور است. او استاد فیزیک بود که در تبریز متولد و در تهران بزرگ بود. او دارالفنون و دانشکده پزشکی با رتبه اول فارغ‌التحصیل شده و جایزه گرفته و در سال ۱۳۰۱ برنده یک بورس دولتی برای اعزام به آلمان شده بود. در دانشگاه برلین در دوره دکتری اشیمی تحصیل کرد و در همان دانشگاه به تدریس عربی پرداخت. ارانی در آن دوران، مثل بسیاری دیگر از روشنفکران هم‌دوره‌اش، کرایش‌های ناسیونالیستی داشت و رساله‌هایی درباره فرهنگ ایران نوشت اما به مرور مسیر فکری‌اش تغییر کرد و به سوسیالیسم کرایش پیدا کرد. او در سال‌های پایانی اقامتش در آلمان به مطالعه آثار مارکس، انگلس، کائوتسکی و لنین پرداخت و جذب پراخت و جذب تفکر چپ شد. برواند آبراهامیان می‌گوید وقتی ارانی در سال ۱۳۰۹ به ایران بازگشت، «مارکسیستی مطلع و سوسیالیستی مصمم بود». ارانی پس از بازگشت به ایران برای تدریس وارد دانشگاه تهران می‌شود و یک محفل دانشجویی شکل می‌دهد و به همراه تعدادی از دوستان دوران تحصیلش در اروپا نشریه‌ای تئوریک با نام «دنیا» منتشر می‌کند. برخی از مفاهیم مقدماتی اقتصاد سیاسی برای اولین‌بار در ایران در نشریه ارانی منتشر شدند. آبراهامیان نوشته اگرچه «دنیا» مقالات زیادی درباره ماتریالیسم تاریخی منتشر می‌کرد و نام خود را از لوموند به سرده‌بری هنری باریوس نویسنده کمونیست فرانسوی اقتباس کرد اما ظاهر غیرسیاسی و محتوای دانشگاهی‌اش مأموران سانسور را متقاعد کرده بود که تقلیل‌ت و سرپیسته‌تر از آن است که خطرناک باشد. ارانی در مقالاتی که در «دنیا» منتشر کرد، برای اولین بار رویکرد آکادمیک مارکسیستی به مسائل معاصر علوم اجتماعی را به خواننده فارسی‌زبان توضیح داد. سیستم استبدادی رضاخان تفکری جز ناسیونالیسم جعلی را که خود تبلیغ می‌کرد، نمی‌پذیرفت و از همین‌رو بود که روشنفکری چون ارانی را بازداشت و محاکمه کرد. در توسعه آمرانه رضاشاهی توسعه فکری و آزادی اندیشه ن‌نتها جایی نداشت که به بدترین شکلی سرکوب می‌شد. ارانی و گروهی که در دانشگاه تشکیل داده بودند، در سال ۱۳۱۶ بیانیه‌ای برای اول ماه می در دانشگاه توزیع کردند و همین کافی بود تا او و هم‌فکرانش دستگیر شوند. جلسه دادگاه ارانی جلسه‌ای تاریخی بود. او در محاکمه‌اش، دادگاه و سیستم قضائی رضاخان را با دادگاه‌های نازی‌ها مقایسه کرد و پلیس را به استفاده از شکنجه متهم کرد و گفت قانون سال ۱۳۱۰ مغایر با آزادی بیان در قانون اساسی است و اینکه هیچ قانونی نمی‌تواند از اشاعه نظریه‌های غربی مثل سوسیالیسم و کمونیسم جلوگیری کند. او توسعه آمرانه رضاشاه را به چالش کشید و گفت اگر می‌خواهید لباس غربی، مد غربی، تکنولوژی غربی و شیوه زندگی غربی را اقتباس کنید، باید فلسفه‌های سیاسی غربی را هم اقتباس کنید. ارانی به ده سال زندان انفرادی، اشد مجازات، محکوم شد اما تنها شانزده ماه در زندان ماند و پس‌از آن در بیمارستان درگذشت. هم‌فکران و اطرافیان‌ش معتقد بودند که شهرداری او را به قتل رسانده و شهرداری هم می‌گفت که بیماری تیفوس عامل مرگش بوده است. سفارت انگلستان در تهران در گزارشی می‌گوید او احتمالا از شدت بدرقتاری در زندان از پا درآمده است.

باقر مؤمنی در «راهیان خطر» شرایط ارانی در زندان را تشریح کرده است. او نوشته ارانی در زندان انفرادی‌ای به سر می‌برد که حتی پنجره‌هایش را تخته‌کوب کرده بودند. به او دست‌بند قیانی می‌زدند و از رسیدن غذا و پول به او مناعت می‌کنند و وقتی بیمار می‌شود، اجازه نمی‌دهند که دارو به او برسد. ارانی را چهار ماه در سلول انفرادی مرطوبی که تا کم‌ر دیوار آن قارچ می‌روید لخت، بدون زیرپوش و بدون زیلو و پتو نگه می‌دارند. ارانی گفته بود وقتی فهمیدند که شب‌ها کشک‌هایش را زیر سرش می‌گذاشته تا بخوابد، کشش‌هایش را از او می‌گیرند. اما این کافی نبوده و او را به سلول‌ی می‌برند که پیش‌تر در

البته نویسنده به مباحث نظری هم بی‌توجه نبوده و در فصول پایانی کتاب مزایای خواندن را توضیح داده است اما او به نظریه‌ها تا جایی پرداخته که به ارتقای قوه تشخیص ادبی، عمق‌بخشیدن به درک ادبی و افزایش لذت ادبی کمک کنند. ادعای اصلی نویسنده در این کتاب این است که ما با خواندن راه به زندگی بهتری می‌بریم. او معتقد است که خواندن، آن‌گاه که قرین مهارت و اعتمادبه‌نفس باشد، زندگی ما را بهبود می‌بخشد و کمک‌مان می‌کند از آن به شکلی بی‌گم‌وکاست‌تر لذت ببریم. چنین لذتی حاصل از تقویت قوای مشاهده‌گری ما و افزایش ظرفیت‌مان برای خوب فکرکردن است. چند هدف می‌توان برای خواندن متصور بود: کسب اطلاعات، لذت‌بردن، برآوردن خواسته‌هایمان، رشد شخصی، آموختن، سرگرم‌شدن، به هیجان آمدن و الهام‌گرفتن. «آدمی همان است که می‌خواند» می‌کوشد به خوانندگان در دستیابی به این اهداف کمک کند. در بخشی از دیپاچه کتاب درباره اهمیت خواندن آمده: «به‌ویژه در دنیای امروز که همه با چالش‌های پیچیده روبه‌رویم، خواندن مزایای خاصی دارد. تلاطم اقتصادی با تردیدهای هولناک و ابهامات بی‌امان درآمیخته است. این واقعیت‌های نگران‌کننده به اشکال و درجات مختلف در پهنه

فجایع اخیر و جاری مشهودند. از همه‌گیری کووید۱۹ گرفته تا تغییرات اقلیمی، همراه با تلاطم‌های شدید آب‌وهوایی در قالب خشک‌سالی‌های بی‌دریی که به طرز بی‌سابقه‌ای طولانی‌اند، در کنار آتش‌سوزی‌ها و سیل‌های شدیدتر و مخرب‌تر؛ از بحران‌های سیاسی و اقتصادی جهانی ناشی از مهاجرت دسته‌جمعی و بی‌کاری تا مسائل فردی و اجتماعی –اعم از اعتیاد‌های ویرانگر، افزایش استرس و نگرانی، اختلالات شدید در روند آموزشی و خدمات اجتماعی- همگی با بحران کووید۱۹ و تغییرات اجتناب‌ناپذیر ناشی از آن تشدید می‌شوند.» از این‌روست که امروز خواندن و خوب‌خواندن و حتی تخصص بیش از هر زمان دیگری اهمیت دارد. خواندن ادبیات همراه با درک و لذت می‌تواند راه و رسم عبور از میان آشوب‌های بی‌شماری را که از سر می‌گذرانیم، نشان‌مان دهد. اگرچه خواندن مسائل پیرامون‌مان را حل نمی‌کند اما نگاه ما را نسبت به آنها عمیق‌تر می‌کند؛ خوب‌خواندن می‌تواند به درک بهتر چالش‌های مشترک کمک کند. «آدمی همان است که می‌خواند» در شش فصل مجموعه راهکارهایی برای خوب‌خواندن ارائه می‌کند که با هم ارتباطی متقابل دارند و یکدیگر را تقویت می‌کنند. در بخشی از فصل اول کتاب که متمرکز بر

تاریخ و فرودستان

شرق؛ در دهه‌های اخیر مورخان تلاش کرده‌اند به سراغ موضوعات یا چهره‌هایی بروند که اسلاف‌شان همواره آنها را مسکوت می‌گذاشتند. طبقات فرودست و مردم عادی موضوعی هستند که در گذشته مورد توجه مورخان نبوده‌اند؛ اما امروزه این‌گونه نیست و گروهی از تاریخ‌نگاران آنها را موضوع پژوهش‌های‌شان قرار می‌دهند. یکی از این چهره‌های عادی تاریخ، آسیابانی اهل فریولی به نام دومینکو اسکاندلا مشهور به منوکیو است که پس از عمری زندگی در گمنامی مطلق، به دستور دادگاه تفتیش عقاید محاکمه و در آتش سوزانده شد. اسناد دو محاکمه او به جا مانداندند و تصویبری از افکار، عقاید و آمال او به دست می‌دهند. کارلسو گینزبورگ در کتابی با عنوان «پنیر و کرم‌ها» که به‌تازگی با ترجمه اوبور فاتحی‌زاده و محمدجواد عبدالهی در نشر نو منتشر شده، به سراغ این اسناد رفته است. «پنیر و کرم‌ها» تلاشی است برای روشنیدن یکی از بی‌شمار صداهای گم‌شده و حاشیه‌ای به متن تاریخ. صدای منوکیو، آسیابانی روستایی که دستگاه تفتیش عقاید کلیسا او را در ایتالیای قرن شانزدهم میلادی بازداشت کرد و به محاکمه کشاند. چه چیزی وجه تمایز این صدای گم‌شده است؟ مترجمان اثر می‌گویند وجه تمایز «جهانی است که او با استعانت از زندگی روزمره و کتاب‌هایش آفریده بود». کارلسو گینزبورگ در «پنیر و کرم‌ها» تلاش کرده سطر به سطر اسناد اندکی را که از محاکمه او باقی مانده بکاود و با گزاره‌هایی که صحت و سقم‌شان را به یقین و احتمال دریافت، جهان کوچک این آسیابان گمنان را ترسیم کند و نشان‌مان دهد «فرودستان آن‌گونه که تاکنون گمان می‌برده‌ایم، گوش شنوا و سرجنابان فرادستان نبوده‌اند و تنها اهلیت گفتن نداشته‌اند». مترجمان در بخشی از یادداشت ابتدایی‌شان اهمیت این کتاب را «خلاف آمد رایج واقعه‌نویسان» دانسته‌اند؛ اینکه برخلاف روایت‌های غالب تاریخی که به سراغ چهره‌های مشهور می‌روند، نویسنده در اینجا آدمی را مورد توجه قرار داده و تلاش کرده با بازآفرینی زمینه و زمانه او روزنی به «تاریخی تاشنیده» بگشاید؛ گینزبورگ در این اثر خواسته یا ناخواسته سنتی را در تاریخ‌نگاری بن‌ساخت که امروزه از آن با عنوان «تاریخ‌خرد» یاد می‌شود. «پنیر و کرم‌ها» اولین‌بار در سال ۱۹۷۶ به ایتالیایی منتشر شد. نویسنده می‌گوید در اوایل دهه ۱۹۶۰ بر حسب تصادف با سرگذشت دهقانی که در این کتاب به زندگی او پرداخته، آشنا شده است. او مشغول ورق‌زدن فهرستی خطی از هزار محاکمه اول برگزارشده در دادگاه تفتیش عقاید آکونلیا و کنکوردا بوده که به شرح خلاصه‌ای از محاکمه دهقانی برمی‌خورد که متهم شده بود که گفته است جهان از نوعی گندیده‌شدن خلق شده است: «شماره‌های دو محاکمه او را روی تکه کاغذی یادداشت کردم و با خود عهد بستم برای نگاه‌انداختن به آنها روزی به اودینه بازگردم. که‌گاه آن یادداشت را به خاطر می‌آورم. هفت سال گذشت. در سال ۱۹۷۰ تصمیم گرفتم میکروفیلم آن دو محاکمه را سفارش دهم. شروع به خواندن کردم و بی‌درنگ تحت تأثیر قرار گرفتم. متن آنها را رونویسی و مطالعه آنها را آغاز کردم. تقریبا هفت سال بعد، پنیر و کرم‌ها را به چاپ رساندم». منوکیو، آدمی عادی بود که عقایدی عجیب داشت و تعدادی کتاب خوانده بود. او و امثال او در تاریخ به

آن تیفوس شیوع داشته. ارانی آنجا به تیفوس مبتلا می‌شود و حتی پزشک قانونی نمی‌تواند تشخیص دهد که زردی فوق‌العاده پوست بدن و لکه‌های سیاه بزرگ و کوچک در بعضی از قسمت‌های بدن او ناشی از مسمومیت است یا بیماری سخت عفونی یا نقص تغذیه و نرسیدن دارو. به همین دلیل گواهی مرگش را امضا نمی‌کنند. مؤمنی می‌گوید حتی مادر ارانی به هنگام تحویل جنازه‌اش او را نمی‌شناسد و «این مرگ فجیع مردی بود با قدرت بدنی زیاد و در سن ۳۷ سالگی». ارانی روشنفکری مؤثر بود و او را بنیان‌گذار معنوی حزب توده نامیده‌اند. درباره زندگی ارانی چند کتاب به فارسی منتشر شده و اخیرا اثر دیگری با عنوان «تقی ارانی دانشمندی در برلین» در نشر کتاب پارسه به چاپ رسیده است. یونس جلالی نویسنده این کتاب است و امیر میرحاج آن را به فارسی برگردانده است. این اثر روایتی از زندگی ارانی است و نویسنده زندگی او را در متن زمانه‌اش شرح داده است. نویسنده در این کتاب زندگی ارانی را در سال‌هایی که او در برلین درس می‌خواند و ساختار اندیشه‌ها و عقایدش شکل می‌گرفت و نیز در سال‌هایی که در تهران به کار و فعالیت سیاسی و روشنفکری مشغول بود و دورانی که با دیگر اعضای گروه «پنج‌اوسه نفر» دستگیر و در زندان قصر زندانی شد و همان‌جا درگذشت یا به‌روایتی با سسمی که مأموران زندان به او خوراندند به قتل رسید، روایت کرده است. این کتاب به بهانه شرح زندگی ارانی تصویری از زمانه او و تاریخ ایران مدرن هم به دست داده است. کتاب با ماجرای دستگیری ارانی در سال ۱۳۱۶ آغاز می‌شود و سپس به عقب می‌رود و از تولد ارانی شروع می‌کند و دوباره پیش می‌آید و زندگی او را تا دوره پایانی در زندان قصر پی می‌گیرد. آن‌طوره که از عنوان کتاب هم برمی‌آید، نویسنده به دوره‌ای که ارانی در برلین بوده هم توجه کرده و شرایط فرهنگی و تاریخی آن دوره آلمان را هم شرح داده است.

معرفی کتاب: «پزشکی در ایران: حرفه، تخصص و سیاست»

عمومی در دوره قاجار» سال ۱۳۹۶ توسط پژوهشکده تاریخ اسلام منتشر شده بود.

تحول علوم یکی از وجوه تغییر و مدرن‌شدن جامعه ایرانی بوده است. کتاب با بررسی دقیق متون پزشکی سنتی ایران –در بازه زمانی بسیار گسترده‌تر از دوره قاجار – تلاش می‌کند تا دریابد که چگونه طب بقراطی به زیست‌پزشکی مدرن تحول یافته و تغییری کاملا شبیه به الگوی غرب و نه مشابه با تحول پزشکی در پاکستان و هندوستان در ایران رخ داده است.

کتاب فرایندی چندلایه از تحول پزشکی ایران را مستند می‌کند. اول، نشان می‌دهد که در اولین مرحله مدرن‌سازی پزشکی، حکومت قاجار نقشی بنیادی داشته است. به‌کارگیری پزشکان در دربار، ارتش و نهایتا تأسیس دارالفنون و تدریس پزشکی در آن نقشی اساسی در این امر بازی کرده است. سوبه دیگر این تحلیل نشان‌دهنده تلاش برای مدرن‌سازی پزشکی به‌عنوان بخشی از فرایند متمرکزشدن قدرت حکومت در ایران نیز هست.

مرحله دوم مدرن‌سازی پزشکی با انقلاب مشروطه اتفاق می‌افتد. ابراهیم‌نژاد پیامدهای انقلاب مشروطه برای

آدمی همان است که می‌خواند

کتاب «پزشکی در ایران: حرفه، تخصص و سیاست»

گوش‌دادن است، می‌خوانیم: «پریش مهمی که هنگام خواندن آثار ادبی و دیگر متون چالش‌برانگیز برای خوانندگان پیش می‌آید این است: معنی این متن چیست؟ این پرسش آشناست و بی‌گمان منجر به کندوکاو اندیشمندانه می‌شود. نمی‌خواهم این پرسش را به کل کنار بگذارم. بااین‌حال، فکر می‌کنم

باید توجه کنیم که چنین پرشی درک ادبی را محدود می‌کند و به‌ویژه سد راه لذت ادبی می‌شود. برای آنکه تفکرمان درباره معنا مفیدتر

باشد، باید آن را به تعویق بیندازیم و همراه با ملاحظات متنی دیگر به آن برگردیم. خواندن برای یافتن معنا مهم است ولی نباید این‌طور باشد که فقط برای معنا بخوانیم و هدفمان از خواندن محدود به یافتن معنا شود.»

آدمی همان است که می‌خواند / در ابرت ادبی / ترجمه علی ظفر قهرمانی نژاد / نشر بیدگل

یاد آورده نمی‌شوند و صدایی ندارند و به قول نویسنده، صدای‌شان به ما نمی‌رسد؛ مگر از صافی پرسش‌های محاکمه‌کنندگان آنها و به ترتیبی که محضرداران رسمی این صدها را رونویسی کرده‌اند. او می‌پرسد برای اسنادی نظیر رونوشت‌های محاکمات تفتیش عقاید که محصول فشار روانی، فرهنگی و جسمی بودند، چه ارزشی می‌توان قائل بود؟ او سپس توضیح داده که یافتن واقعیت از میان این اسناد تا چه حد دشوار است و نیاز به پژوهش‌های متعدد دارد. دومینکو اسکاندلا ملقب به منوکیو، اگرچه آدمی عادی بوده، اما ویژگی‌هایی داشته که او را متمایز می‌کند. گینزبورگ نوشته که حتی کی فرد استثنائی نیز در یک زمینه یا بهتر است بگوییم در چندین زمینه زندگی و عمل می‌کند. او دو عنصر در سرگذشت منوکیو را نمایان می‌کند که آن را حتی برای کسانی که در زمانه‌ای بسیار دوتر از زمانه او زندگی می‌کنند، بی‌درنگ فهم‌پذیر می‌کند: درهم‌آمیختگی فرهنگ شفاهی و نوشتاری و چالش او هم با اقتدار سیاسی و اقتدار کلیسا. نام منوکیو امروز به سبب چالشی که در آن مغلوب شد، به یاد آورده می‌شود.

«دنای پنهان نفت» از کن سیلورستین عنوان کتاب دیگری است که به‌تازگی در نشر نو منتشر شده است. بیروز اشرف این کتاب را به فارسی برگردانده است. موضوع «دنای پنهان نفت»، جست‌وجو در روابط پشت‌پرده دنیای نفت است و در آن نقش ناگفته اما مهم بازیگران متنوع صحنه اقتصاد سوخت فسیلی بررسی می‌شود. در مقدمه کتاب توضیح داده شده که این بازیگران به‌عنوان کارچاق‌کن، معامله‌گر و لایبکر معمولا مالک یا بهره‌بردار پالایشگاه‌ها یا چاه‌های نفت نیستند؛ بااین‌حال، بر مبنای دریافتی‌های غیرشفاف و زودبند‌های پشت پرده خود جریان امور کسب‌وکار انرژی را روان می‌کنند. آنها عموما تماس‌های سیاسی سطح بالا دارند که می‌توانند در صورت لزوم از آن برای سرخوردای از حمایت قانونی استفاده کنند. درواقع موفقیت آنها ناشی از ارتباطات نزدیک‌شان با مقامات بالادستی و تصمیم‌گیرنده است. نویسنده می‌گوید یکی از فعالان سوئسی حوزه نفت به او گفته که شما مجبورید با دولت‌ها و وزرای مربوط زودبند کنید و اگرچه می‌توان این رابطه را فسادآمیز دانست؛ اما آن بخشی از سازوکار سیستم است. او می‌گوید این نکته را به‌خصوص در دورانی که پس‌انداز انرژی جهانی به گونه‌ای نامعمول مساعد است، باید به یاد داشته باشیم. کتاب با نگاهی افشاگرانه به سراغ واسطه‌ها و معامله‌گرانی می‌رود که وجودشان برای صنعت نفت ضروری است. او در بخش اول کتاب از دو نفر از این واسطه‌ها نام می‌برد: کالیل و ارنات و می‌گوید شرکت‌ها و غول‌های نفتی کارشان را به‌واسطه آنها پیش می‌برند: «کارچاق‌کن‌های مستقلی که کارشان شناختن رهبران و سایر مقامات دولتی است که برایشان نفت هم در حکم قلک پول است و هم سلاح سیاسی. به نوشته یک کتاب راهنمای فعالیت‌های تجاری که از سوی شرکت مشاوران بین‌المللی تریس تهیه شده و حاوی راهنمایی‌های مربوط به رعایت قوانین ضدارتشا به شرکت‌های چندملیتی است، واسطه‌ها می‌توانند نقشی محوری در پلزدن بر روی شکاف‌های مکانی، زمانی، آداب و رسوم و زبانی میان فرهنگ شرکت‌های بزرگ و جوامع تجاری محلی بازی کنند».

تحول سبب‌شناسی بیماری‌ها تحت تأثیر ساختار نهادی پزشکی و تعاملات علمی، اثر حضور پزشکان خارجی نظیر دکتر تولوزان و شنایدر و دیگران به علاوه تعامل آنها با پزشکان سنتی ایرانی؛ اثرات نوسازی صورت‌گرفته از زمان حاج‌میرزا آقاسی تا امیکبیر و بقیه رجال قاجار بر پزشکی؛ و نقش طبقه بازرگانان در توسعه پزشکی از مشخصات تأمل‌برانگیز کتاب است.

یکی از نقاط قوت و بسیار تأمل‌برانگیز کتاب نشان‌دادن تعامل علم با مقولات ژئوپلیتیک است. آنچه هرمز ابراهیم‌نژاد درباره تأثیر رقابت‌های ژئوپلیتیک انگلستان، روسیه و فرانسه و بازتاب آنها‌ها بیان می‌کند، تأثیر‌پذیری شدید علم و فناوری از سیاست بین‌المللی را آشکار می‌کند. پزشکی و پزشکان فرانسوی در چارچوب تلاش دولت فرانسه از زمان ناپلئون برای هم‌وردی با روسیه و انگلستان، نقشی ماندگار بر پزشکی ایران ترسیم کردند که کتاب آن را به دقت تشریح می‌کند.

ایران امروز نیز کسماکان شاهد درآمیختگی قدرت سیاسی با پزشکی، تأثیر متقابل سیاست و پزشکی از مسیر تعاملات شخصی پزشکان با حاکمان و هم‌چنین اثرگذاری ایشان بر سیاست‌های پزشکی و درمان و در نتیجه تأثیرشان بر ساختار سیاست عمومی، بودجه و کیفیت سلامت عمومی است. پزشکی کسماکان عرصه

سیاست‌ورزی است و هم‌زیستی و ستیز توأمان پزشکی سنتی و زیست‌پزشکی مدرن در قالب‌ها و دوره‌های مختلف بروز می‌کند. اخیرترین نمونه این اصطکاک را می‌شد در مسئله مدیریت کرونا یا واکسیناسیون و هم‌چنین تلاش‌ها برای احیای طب سنتی مشاهده کرد.

کتاب پزشکی در ایران اثری خواندنی برای علاقه‌مندان تاریخ ایران، تاریخ علم، تاریخ پزشکی، جامعه‌شناسی تاریخی علم، جامعه‌شناسی دولت و بوروکراسی، پزشکان و عموم خوانندگانی است که مایل‌اند تحول تاریخی ایران را از زاویه یا چشم‌انداز دانش پزشکی مشاهده کنند. بررسی تاریخی مستند و دقیق نویسنده که می‌خواسته ارتباط پزشکی و سایر تحولات تاریخ اجتماعی، سیاسی و حتی ژئوپلیتیک را نشان دهد، علاوه بر مطالبی درباره موضوع محوری کتاب، شمار زیادی دانستی‌ها و تحلیل‌های تاریخی به خواننده ارائه می‌کند که صرف‌نظر از ارتباطشان با موضوع تاریخی پزشکی، اهمیت دارند.

کتاب «پزشکی در ایران: حرفه، تخصص و سیاست» را انتشارات شیرازه در ۳۲۴ صفحه با قیمت ۱۳۰ هزار تومان به بازار کتاب عرضه کرده است.

برای خرید کتاب می‌توانید از طریق صفحه اینستاگرام برگ‌برگ اقدام کنید. با اسکن بارکد زیر به برگ‌برگ بپیوندید.

